

A KÖZÖS HALMAZ ALAPÍTVÁNY és a FÜGGETLEN MÉDIACENTRUM által kiírt pályázat.3. kategória

Gorka Simon: 1945-A MI TÖRTÉNETÜNK-

A légi harcokról, bombázásokról és haditechnikáról:

A pályázat megírásához nagyszüleim segítségét kértem és kaptam, bár mind a négyen az „ostrom” után 1-7 évvel születtek, így ők is csak hallottak a borzalmairól:

Apai ágon, Budapesten öt bomba okozta haláleset történt, egy másik alkalommal az óvóhely tetejét áttörő bomba nem robbant fel.

Anyai ükapám (vitész Füzeses István) feleségével és 11 gyermekével Tökölön, a katonai repülőtérről szemben levő családi házukban laktak.

Füzeses István a II. világháború idején sok menekülő életét mentette meg. Több száz zsidó menekítésében segédkezett, így került 50 menekült ükapám birtokára, úgymond mezőgazdasági munkásokként. Nagyobb lányai a svéd követségen segédkeztek menleveleket kiállítani, melynek segítségével a leg zsidó megmenekült. Ükapám, Füzeses István befogadott egy lengyel századot is, Potguretzky százados vezetésével. Halásztelken emléktábla őrzi mindezek emlékét.

Sajnos a repülőtérről elleni támadás során a családi házat többször bombatámadás érte:

Az első kisebb angol-amerikai bombázás 1944. április 3-án történt, a második angol-amerikai támadás során április 13-án elsötétült az ég és több ezer Liberátor bombát dobta le. Szerencsére a család a közeli Szentgyörgyi tanya melletti óvóhelyre menekült, amely egy földbevéjt bunker volt, a tetején gerendaácsolattal és az azt rejtő kukoricaszárakkal. Eközben a közeli Horthy –ligeti kórházban majd ezren vesztették életüket. 😞 A családi ház a bombázások során teljesen lakhatatlanná vált, romjai még ma is láthatóak. A családnak a budapesti lakásába, a IX. ker. Kinizsi u. 13. számú házba kellett költöznie.

Anyai dédnagyanyám házuk romjai előtt

Ükszüleim a halásztelki házuk előtt

Anyai dédnagyanyámék családi házának romai

Anyai dédapám Győrben élt. Közkórházban dolgozó orvosként szintén orvos feleségével a győri közkórház területén lakott. Anyai dédanyám szülei pedig Győr Ipartelep városrészén laktak. A város fontos ipari és közlekedési csomópont volt, ezért rendszeresen bombázták, mert nélkülözhetetlen felvonulási, utánpótlási, majd később menekülési (vas)útként stratégiai szerepe volt. Itt, a Győri vagongyárban készültek a Botond harcjárművek, valamint német repülőgépekhez motorok, ill. alkatrészek.

A vagongyár bombázása, forrás: regigyor.hu

Botond harckocsi, forrás: Totalcar.hu

A fentiek és műszaki-technikai érdeklődésem adták pályázatom témáját.

Az internetről tájékoztam. Ez a téma izgalmas volt, sokat tanultam belőle.

Az II. világháború a haditechnika szédületes fejlődését hozta, és pusztító erejével óriási veszteséggel járt emberben és anyagban. Újdonsága volt az is, hogy a totális háború nem ismert hátországot és nem tett különbséget civil vagy katona között.

A megnövekedett tűzerejű, hatótávolságú lőfegyverek:

Géppisztolyok, íves és dobtáras sorozatlövő fegyverek, pl. Kalasnyikov, golyószóró,

Tüzérségi eszközök: aknavető, kézi, tankelhárító gránátvetők, tarackok, nehéz-távolhordó ágyúk, sorozatvető Katyusák, légvédelmi ágyúk.

Robbanó anyagok: gránátok, aknák, gyújtólövedékek, bombák, aknamezők,

betonakadályok, bunker(rendszer)ek, gyors mozgású-, átütő tűzerejű, erős páncélatú tankok Tigris, T-34, Shermann, páncélozott járművek jelentek meg a harctéren.

A tengeri és a légi eszközök, rakéták, bombák biztosította légi fölény (végül az atombomba) mely a világháború kimenetelét eldöntötte.

A fotózás, hírközlés, sifírozás, a radar-, a rakéatechnika, a repülőgépek modern stabilizátorai, az éjjellátó szemüvegek,

Az új hadseregmozgatás-, új hadseregnemek: rohamosztagos-, hegyivadász, hóköpenyes síelő egységek stb. mind a a támadás és védekezés új segítői voltak. A propaganda és partizán-tevékenység egyre nagyobb szerepet kapott!

A II. világháború két tömb, az antant (angolszász, francia, szovjet) és a németek vezette (olasz, osztrák, magyar, román) központi hatalmak óriási harcát jelentette, melyben öt földrész hetven állama vett részt. 1939. szept. 1-jével kezdődött és Berlin bevételével 1945. május 8-án, illetve a távolkeleten 1945 őszén fejeződött be. A német-orosz keleti front megingásától, (a világ többi harcterén is a németek sikerei megfordultak) Sztálingrád, Leningrád, a kurkusi csata utáni helyzetet, a magyar II.hadsereg doni katasztrófáját említem. Onnan folyamatos hátrálás, a náci propaganda általi „rugalmas elszakadás” következet, majd a szárazföldi és légi roham következtében az orosz front a Kárpáti részen kiépített Árpád-vonalat dél felé megkerülve, kihasználva a román átállást is, az erdélyi hágókon, ellenállhatatlanul (debreceni nagy páncélos katlancsata) nyomult Budapest felé.

A háború Magyarországon történt légi tevékenységei:

Kezdetben szórványos berepülések történtek. A gyanús kassai bombázással kezdődött, mely után lépett az ország hadba. Később az 1944-es év elején történtek stratégiai bombázások magasan repülő, 6 géppuskával rendelkező amerikai gépekkel, melyek ellen a hazai légierő, légelhárítás nehezen vette fel a harcot. Az 1944-es év második felében szüneteltek ezek, majd az ostrom idején orosz, angol, amerikai bombázók szórták meg az országot. Az orosz és angol gépek inkább éjszka operáltak.

Budapest ostroma:

102 napig tartott és egyike az öt legnagyobb városostromnak, Sztálingrádhoz hasonlítják.

Mindkét félnek fontos volt: Sztálin a Berlin felé vezető frontot akarta lerövidíteni, és oldalsó átkaroló hadműveletre készült. Hitler számára a háború lassítása, az utolsó üzemanyaggal szolgáló zalai olajmezők és finomítók megtartása volt a cél. Ezért Budapestet „Erőd”-nek nyilvánította:

A háborúban részt vevő repülőgépek: a vadász- és (zuhanó)bombázók, nagy teherszállítók.

A pilóták érdemei akárcsak a tüzserészeké: bátorság, lelki erő, hivatástudat elismerésre méltó. Ismerem a Logodi utca Tábor utca találkozásánál levő a hősi halált halt budai tüzserészek emlékhelyét.

A háború után 75 évvel még láthatóak a kibombázott házhelyek, illetve háborús sérülések, s mindennaposak az egyre gyakoribb talajforgatás miatt megtalált, fel nem robbant bombák hatástalanításáról szóló hírek. Csak a két legutóbbit említem: a Csepel szigeten és a VIII. kerületben a Kerepesi úton hatástalanított bombákat.

Liberátor, forrás: Wikipédia

Logodi utcai emlékmű

Spitfire, forrás: Wikipédia